

HOÀN THIÊN CHÍNH SÁCH, PHÁP LUẬT VỀ CƠ CHẾ TÀI CHÍNH ĐẶC THÙ ĐỐI VỚI DOANH NGHIỆP KHỞI NGHIỆP, ĐỔI MỚI SÁNG TẠO

LƯƠNG THU THÙY*

Những năm gần đây, nhờ các biện pháp cải thiện môi trường đầu tư kinh doanh, nâng cao năng lực cạnh tranh của Chính phủ nên hoạt động khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo ở nước ta đã có bước phát triển vượt bậc. Để các doanh nghiệp có thể khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo thành công thì vấn đề xác định những ưu tiên về nguồn lực và biện pháp hỗ trợ thích hợp cho các chủ thể này là cần thiết. Đặc biệt, cần tập trung xây dựng, hoàn thiện hệ thống chính sách, pháp luật về cơ chế tài chính đặc thù cho các doanh nghiệp khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo.

Từ khóa: Cơ chế tài chính đặc thù; doanh nghiệp khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo; chính sách; pháp luật.

Recent government measures for improving the business investment environment and enhancing competitiveness speed up the start-up and innovation activities in our country. It is necessary to prioritize resources and appropriate support measures for businesses to make them successfully start up and innovate. It is especially a must to develop and complete the system of policies and legislation on a specific financial mechanism for start-up, innovation, creativity businesses.

Key words: Specific financial mechanism; start-up, innovation, creativity businesses; policies; legislation.

NGÀY NHẬN: 10/12/2019

NGÀY PHẢN BIỆN, ĐÁNH GIÁ: 25/12/2020

NGÀY DUYỆT: 17/02/2020

1. Tại Việt Nam hiện nay, việc thúc đẩy hình thành và phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo (KNDMST) đã bắt đầu có những bước biến chuyển mạnh mẽ. Việc tháo gỡ khó khăn về vốn đầu tư cho KNDMST đã được quan tâm và được thể chế hóa trong một số văn bản pháp luật hiện hành và chính sách của Chính phủ cũng như các bộ, ngành, địa phương. Theo đó, các hỗ trợ về tài chính cho doanh nghiệp (DN) có

hoạt động KNDMST hoặc đầu tư cho KNDMST bao gồm những nội dung cơ bản sau: các hỗ trợ trong thu hút vốn đầu tư và hỗ trợ thành lập các quỹ đầu tư.

Một là, các hỗ trợ trong thu hút vốn đầu tư. Vốn đầu tư cho hoạt động KNDMST đến từ các nguồn sau:

- Nguồn tài trợ của Chính phủ: tại Việt

* TS, Học viện Tài chính

Nam, do nguồn vốn ngân sách còn hạn hẹp và có quy định sử dụng rất chặt chẽ nên hiện chưa có các cơ chế riêng để tài trợ cho DN khởi nghiệp sáng tạo (KNST) mà số vốn ngân sách nhà nước (NSNN) tài trợ cho hoạt động KNĐMST chủ yếu là ở giai đoạn nghiên cứu và phát triển, thông qua Quỹ phát triển khoa học và công nghệ quốc gia (NAFOSTED) cùng Quỹ đổi mới công nghệ quốc gia (NATIF) thuộc Bộ Khoa học và Công nghệ. Ngoài ra, *Luật Hỗ trợ DN nhỏ và vừa* năm 2017 cho phép nguồn vốn ngân sách địa phương được cùng đầu tư với các quỹ tư nhân nhưng buộc phải thoái vốn sau 5 năm.

- *Vốn vay, chủ yếu từ các ngân hàng thương mại*: đây là nguồn tài chính lớn và được coi là "rẻ nhất" với các DN khởi nghiệp. Để hỗ trợ DN nhỏ và vừa, Ngân hàng Nhà nước tiếp tục duy trì chính sách tiền tệ ổn định, duy trì lãi suất liên ngân hàng thấp. Thời hạn cho vay được xác định theo khả năng thu hồi vốn của dự án và khả năng trả nợ của khách hàng, phù hợp với đặc điểm sản xuất - kinh doanh của dự án (trong thời gian không quá 12 năm). Tuy nhiên, để tiếp cận được với nguồn vốn này, DN khởi nghiệp phải có dự án, phương án sản xuất - kinh doanh khả thi thuộc lĩnh vực ưu tiên, khuyến khích của Nhà nước thông qua Quỹ Phát triển DN nhỏ và vừa. Hướng dẫn cơ chế tài chính cho Quỹ phát triển DN nhỏ và vừa để hoạt động cũng được ban hành tại Thông tư số 19/2015/TT-BTC ngày 03/02/2015 của Bộ Tài chính. Cùng với chính sách của Chính phủ thúc đẩy KNĐMST, một số ngân hàng tư nhân cũng có các sản phẩm tín dụng ưu đãi ngắn hạn, cho vay ưu đãi DN vừa và nhỏ, thiết lập các chương trình tín dụng dành riêng cho DN khởi nghiệp và DN quy mô siêu nhỏ. Tuy nhiên, phần lớn các DN KNST mới ở giai đoạn đầu của sự phát triển, đặc biệt là các DN ứng dụng công nghệ mới tại Việt Nam nên rất khó huy động vốn từ ngân hàng vì thiếu hồ sơ đánh giá năng lực tài chính.

- *Nguồn vốn đầu tư mạo hiểm, hay còn gọi là đầu tư KNST (venture capital)*: là một

nguồn tài chính đặc trưng vô cùng quan trọng cho các DN KNĐMST. Phần lớn nguồn vốn đầu tư mạo hiểm được đầu tư vào giai đoạn khi các DN KNĐMST đã bước đầu đi vào hoạt động. Ở giai đoạn này, nguồn vốn đầu tư mạo hiểm giúp các DN đẩy mạnh, mở rộng sản xuất, bán hàng, nâng cao giá trị. Việt Nam hiện có hơn 40 quỹ đầu tư dạng này hoạt động, nhưng phần lớn là các quỹ nước ngoài có văn phòng đại diện tại Việt Nam. Năm 2018, các công ty khởi nghiệp Việt Nam đã nhận được 889 triệu USD đầu tư trong 92 thương vụ với các Quỹ đầu tư trong và ngoài nước, gấp 3 lần so với năm 2017 (cùng số thương vụ) và gấp 6 lần năm 2016¹.

- *Nguồn vốn từ Quỹ đầu tư thiên thần (Angel investment)*: là nguồn tài chính cá nhân đầu tư trực tiếp cho DN, thường chỉ thấy ở đầu tư KNST. Hiện nước ta đã có một số câu lạc bộ các nhà đầu tư thiên thần, như: Hatch! Angel, Mekong Angel Investor Network, iAngel.

Nguồn vốn huy động từ cộng đồng (Crowdfunding).

Hai là, hỗ trợ thành lập các quỹ đầu tư KNĐMST. Quỹ khởi nghiệp là một thành tố quan trọng trong "Hệ sinh thái khởi nghiệp", là giải pháp quan trọng để hỗ trợ, đóng vai trò "bà đỡ" trong việc phát triển DN khởi nghiệp. Tại Việt Nam, Nghị định số 38/2018/NĐ-CP ngày 11/3/2018 của Chính phủ quy định chi tiết về đầu tư cho DN nhỏ và vừa KNST đã bổ sung thêm một kênh mới đầu tư về quỹ khởi nghiệp cho DN KNST; đưa ra nguyên tắc chung, quy định chung làm cơ sở pháp lý cho các nhà đầu tư tư nhân khi cùng nhau góp vốn thực hiện hoạt động đầu tư KNST thông qua hình thức quỹ đầu tư KNST. Cụ thể, Nghị định đã hướng dẫn về đầu tư cho DN nhỏ và vừa KNST; việc thành lập, tổ chức quản lý và hoạt động của quỹ đầu tư KNST và cơ chế sử dụng ngân sách địa phương đầu tư cho DN nhỏ và vừa KNST. Tuy nhiên, Nghị định này hiện chưa có thông tư hướng dẫn nên Bộ Kế hoạch và Đầu tư đang bổ sung thêm mã

ngành, nghề đầu tư KNST; ngành, nghề thực hiện quản lý quỹ đầu tư KNST.

2. Như vậy, một số văn bản pháp luật, chính sách có nội dung hỗ trợ cho DN khởi nghiệp, DMST đã được ban hành, trong đó có quy định ưu đãi về tài chính cho DN, tạo hành lang pháp lý cho các DN này đẩy mạnh hoạt động và phát triển. Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được thì các chính sách và văn bản quy phạm pháp luật liên quan đến các hỗ trợ về tài chính cho DN KNST vẫn còn bất cập, chưa theo kịp xu thế KNDMST.

Thứ nhất, các biện pháp hỗ trợ tài chính còn thiếu và tính hiệu quả thực thi thấp. Mặc dù DN nhỏ và vừa KNDMST thuộc nhóm đối tượng ưu tiên, nhưng bản thân một số quy định của *Luật Hỗ trợ DN nhỏ và vừa* còn bất cập khi quy định điều kiện để được cấp bảo lãnh tín dụng là DN phải “có dự án đầu tư, phương án sản xuất kinh doanh có hiệu quả, có khả năng hoàn trả vốn vay” (khoản 1, Điều 16). Đối chiếu với định nghĩa, đặc điểm của DN khởi nghiệp trên thế giới cũng như ở Việt Nam trong *Luật Hỗ trợ DN nhỏ và vừa* nói trên, quy định này khiến việc tiếp cận vốn vay đối với các DN nhỏ và vừa khởi nghiệp là bất khả thi. Cụ thể, trong giai đoạn DN được thành lập để thực hiện ý tưởng trên cơ sở khai thác tài sản trí tuệ, công nghệ, mô hình kinh doanh mới, rủi ro cao thì khó có DN khởi nghiệp nào có thể chứng minh được “tính hiệu quả, có khả năng hoàn trả vốn vay” như hướng dẫn này. Đây cũng là lý do tại sao trên thế giới xuất hiện các quỹ tăng tốc, các nhà đầu tư thiên thần, những bên tham gia đặt sự quan tâm đến giá trị của DN khởi nghiệp mang đến cho xã hội lên trên sự bận tâm về việc bảo toàn vốn - điều mà các ngân hàng thương mại cũng như của các quỹ, nhất là các quỹ do Chính phủ thành lập đặt lên hàng đầu. Trong khung khổ pháp luật và chính sách của Việt Nam hiện nay, còn đang thiếu các cơ chế, chính sách cho sự ra đời và hoạt động của các nhà đầu tư thiên thần như thế giới đã xây dựng.

Hiện nay, các biện pháp hỗ trợ của Chính phủ đối với hoạt động khởi nghiệp có thể phân thành hai nhóm: 1) Nhóm biện pháp hỗ trợ bằng tiền trực tiếp từ nguồn NSNN; và 2) Nhóm biện pháp hỗ trợ gián tiếp thông qua việc tiếp cận, sử dụng các dịch vụ được Chính phủ trả tiền hoặc xây dựng sẵn. Về cơ bản, có thể coi nhóm các biện pháp hỗ trợ gián tiếp là các khoản trợ cấp bằng tiền từ NSNN. Tuy nhiên, các văn bản hướng dẫn cụ thể cho nhóm biện pháp hỗ trợ trực tiếp từ nguồn NSNN chưa được ban hành nên các hoạt động hỗ trợ khởi nghiệp gần như chưa thể triển khai.

Thứ hai, quy định về định mức hỗ trợ cho các DN KNDMST đã được ghi rõ trong các nghị định hướng dẫn thi hành *Luật Hỗ trợ DN nhỏ và vừa*. Tuy nhiên, tính khả thi của các chính sách hỗ trợ tài chính thấp, như: Nghị định số 39/2018/NĐ-CP ngày 11/3/2018 quy định chi tiết một số điều của *Luật Hỗ trợ DN nhỏ và vừa* quy định trần hỗ trợ quá thấp, thay vì quy định tỷ lệ hỗ trợ so với tổng số vốn đầu tư của các DN nhỏ và vừa KNST (5 triệu 1 tháng hay 60 triệu/năm) là điều không phù hợp với thực tiễn đổi mới, nhất là khi những chi phí của DN thường ở mức tỷ đồng. Hơn nữa, hướng dẫn này không xác định cơ quan có trách nhiệm thực hiện hỗ trợ, và đến nay chưa có thông tư hướng dẫn cụ thể quy trình để DN có thể nhận được những hỗ trợ này.

Thứ ba, chính sách hỗ trợ gián tiếp thông qua vườn ươm DN được thiết lập nhằm góp phần giảm thiểu rủi ro khởi nghiệp, gia tăng khả năng tồn tại và phát triển cho DN khởi nghiệp. Tuy nhiên, do tốc độ phát triển nhanh của hệ sinh thái khởi nghiệp ở Việt Nam với nhiều cấu phần mới nên cơ chế chính sách và hệ thống pháp luật chưa theo kịp để điều chỉnh cho phù hợp với sự hình thành và phát triển của DN khởi nghiệp theo phương thức mới (như quỹ đầu tư mạo hiểm Việt Nam, sự công nhận giá trị bằng tiền của tài sản vô hình trong góp vốn thành lập công

ty hay bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ đối với DN khởi nghiệp...).

Thứ tư, kênh huy động vốn thông qua phát hành trái phiếu DN hiện nay cũng chưa được đề cập tương xứng với vai trò của nó trong huy động vốn cho DN KNDMST. Hiện ở Việt Nam, các nhà đầu tư còn lẻ tẻ, sức cầu thấp, chưa hình thành được thị trường định mức tín nhiệm DN cũng như trái phiếu DN. Quan điểm coi trái phiếu DN như một công cụ tín dụng đã dẫn đến những quy định mang tính hạn chế hoạt động đầu tư vào trái phiếu DN đối với các tổ chức tín dụng. Đồng thời, hệ thống pháp lý chưa đủ rộng và sâu đã phần nào hạn chế thị trường trái phiếu DN phát triển. Mặt khác, DN khởi nghiệp thường là DN có quy mô vừa và nhỏ, thậm chí siêu nhỏ, năng lực tài chính yếu nên việc đáp ứng các điều kiện để có thể niêm yết trên thị trường chứng khoán rất khó khăn.

3. Nâng cao hiệu quả các hỗ trợ tài chính cho KNDMST là rất cần thiết trong bối cảnh cách mạng công nghiệp 4.0 để KNDMST trở thành chìa khóa tạo bứt phá về công nghệ, về quản lý, vận hành, xây dựng hệ thống, cũng như thay đổi mô hình kinh doanh truyền thống, ngày càng đóng góp tích cực vào sự phát triển bền vững của đất nước. Theo đó, cần hoàn thiện một hành lang pháp lý tổng thể, hệ thống và hiệu quả về thành lập, quản lý hoạt động, ưu đãi, đầu tư, thoái vốn đầu tư, hoạt động hỗ trợ của tất cả các thành phần trong hệ sinh thái khởi nghiệp. Cụ thể:

Một là, sửa đổi, bổ sung các văn bản quy phạm pháp luật liên quan đến cơ chế tài chính đặc thù đối với DN KNDMST.

- *Đối với Luật Hỗ trợ DN nhỏ và vừa:* tiếp tục nghiên cứu, quy định rõ hơn những DN được tập trung ưu tiên hỗ trợ là những DN nhỏ và vừa KNDMST có tiềm năng, trong các lĩnh vực cụ thể (các DN sản xuất, DN khoa học và công nghệ, DN tạo giá trị gia tăng cho nền kinh tế do áp dụng công nghệ cao để sản xuất, DN phần mềm và dịch vụ du lịch, dịch

vụ khám chữa bệnh, chăm sóc sức khỏe, giáo dục). Mức độ hỗ trợ cần được quy định chi tiết cho từng loại DN. Đặc biệt, cần tập trung vào các quy định hỗ trợ trong tiếp cận các nguồn vốn, tiền thuê đất, hỗ trợ xuất, nhập khẩu và hỗ trợ về lãi suất.

Sửa đổi điểm b, Điều 18, *Luật Hỗ trợ DN vừa và nhỏ* về quy định "Khoản vốn đầu tư từ ngân sách địa phương không quá 30% tổng vốn đầu tư mà DN KNST huy động được từ các quỹ đầu tư KNST được lựa chọn" theo hướng nâng giới hạn khoản đầu tư từ ngân sách địa phương lên 50% tổng số vốn đầu tư mà DN KNST huy động được từ các quỹ đầu tư KNST nhằm tháo gỡ khó khăn về huy động vốn cho các DN này và củng cố thêm niềm tin của các nhà đầu tư vào hoạt động KNDMST. Tất nhiên, cũng cần có quy định ràng buộc để hạn chế rủi ro và gắn trách nhiệm của các cơ quan và cá nhân trong quản lý nguồn vốn này.

Sửa đổi điểm c Điều 18 *Luật Hỗ trợ DN nhỏ và vừa* để cho phép nguồn vốn ngân sách địa phương được phối hợp trong đầu tư cùng các quỹ tư nhân với thời gian đầu tư dài hơn và thời gian thoái vốn linh hoạt, tùy thuộc vào loại hình và tiềm năng phát triển của các DN KNST. Vì quy định hiện hành của *Luật Hỗ trợ DN nhỏ và vừa* là tiến hành chuyển nhượng vốn đầu tư cho nhà đầu tư tư nhân trong thời hạn 05 năm kể từ thời điểm góp vốn đầu tư, việc chuyển nhượng vốn đầu tư được thực hiện theo quy định của pháp luật về quản lý, sử dụng vốn nhà nước đầu tư vào sản xuất - kinh doanh tại DN. Quy định này gây khó khăn trong việc thực hiện hỗ trợ cho KNDMST ở các địa phương bởi thời hạn 5 năm thường chưa đủ dài để các DN này thực sự ổn định và phát triển.

- *Đối với Luật NSNN:* nghiên cứu, sửa đổi, bổ sung và đề xuất ban hành mới các văn bản dưới Luật hướng dẫn cụ thể việc xây dựng kế hoạch, dự toán và bố trí kinh phí hằng năm và 5 năm, trong đó, thống nhất về nội dung và các chế độ, quy trình thực hiện bảo đảm

sự công khai, minh bạch, bình đẳng trong quản lý chi NSNN cho hoạt động KNDMST. Nguồn và các hoạt động sử dụng NSNN chỉ cho hỗ trợ các hoạt động KNDMST cần được phối hợp trong kế hoạch tổng thể, tránh trùng lặp hoặc bị phân tán rời rạc, cũng như cần thông qua các hình thức đa dạng và cơ chế linh hoạt, ở cả cấp trung ương và địa phương.

Bổ sung vào Luật NSNN các quy định cụ thể về trách nhiệm xử lý rủi ro trong hỗ trợ NSNN cho hoạt động KNDMST. Áp dụng mức lãi suất kỳ vọng khi thoái vốn NSNN chủ đầu tư cho hoạt động KNDMST để nâng cao tinh thần trách nhiệm, tự lực tự cường và cơ hội mở rộng quy mô hỗ trợ của NSNN cho các hoạt động KNDMST trong tương lai.

- *Đối với Luật Chứng khoán*: ban hành, đưa thêm 1 điều khoản dành riêng cho DN KNST trong Mục về chào bán chứng khoán riêng lẻ của Luật Chứng khoán sửa đổi. Bên cạnh đó, cần có quy định cụ thể về điều kiện để các DN KNDMST chào bán chứng khoán ra thị trường. Nghiên cứu xây dựng một mô hình trái phiếu dành cho các DN KNDMST thông qua hình thức xây dựng một quỹ đầu tư cho KNDMST và quỹ này sẽ thực hiện phát hành trái phiếu cho các trái chủ là các nhà đầu tư nhân rồi trên thị trường. Sau đó, các quỹ này sẽ đầu tư vào nhiều DN KNDMST khác nhau và ở các giai đoạn phát triển khác nhau.

- Bổ sung quy định cụ thể về việc giao quyền thành lập và quản lý quỹ đầu tư KNST tại Nghị định số 38/2018/NĐ-CP, bởi theo quy định tại Điều 5 của Nghị định này thì để thành lập quỹ đầu tư KNST cần thuê đơn vị thứ 3 là một công ty quản lý quỹ độc lập để quản lý quỹ và đơn vị đầu tư khởi nghiệp có thể thành lập tổ quản lý quỹ. Tuy nhiên, nếu thực hiện theo quy định này thì khá tốn chi phí. Quy định về thành lập tổ quản lý quỹ đầu tư KNST lại không quy định rõ thành phần tổ gồm những ai, phòng ban, đơn vị, địa phương nào nên rất ít tổ chức và cá nhân dám đứng ra nhận trách nhiệm này.

- Nghiên cứu bổ sung quy định về việc Chính phủ đứng ra bảo lãnh tín dụng cho các DN KNDMST trong một số trường hợp cụ thể đi kèm các cam kết về sử dụng khoản vay, vốn đối ứng tối thiểu. Bởi các DN KNDMST ở giai đoạn đầu thường rất khó tiếp cận các nguồn vốn vay của các tổ chức tín dụng do không có tài sản bảo đảm, không chứng minh được năng lực tài chính và không có phương án sản xuất - kinh doanh có triển vọng bảo đảm. Các bảo lãnh có thể được thực hiện trong các trường hợp DN khởi nghiệp có đề án sản xuất kinh doanh có tính chất đột phá về công nghệ, đã được các tổ chức kiểm định công nhận hoặc được trao các giải thưởng về sáng tạo nhưng thiếu vốn đầu tư để ứng dụng, triển khai trong thực tế. Tuy nhiên, cần có cơ chế ràng buộc trách nhiệm của các DN KNDMST và tránh các tiêu cực nảy sinh.

Hai là, sửa đổi, bổ sung các chính sách tài chính liên quan đến cơ chế tài chính đặc thù đối với DN KNDMST.

- Bộ Tài chính và các cơ quan liên quan cần nghiên cứu phát triển thêm các kênh huy động vốn cho DN và nhà đầu tư KNDMST, chú trọng huy động vốn thông qua thị trường chứng khoán, huy động vốn từ các quỹ đầu tư mạo hiểm trong và ngoài nước. Đồng thời, Bộ Tài chính thực hiện quy định về bảo lãnh tín dụng cho DN nhỏ và vừa KNDMST thông qua Ngân hàng Phát triển Việt Nam và Quỹ bảo lãnh tín dụng cho DN nhỏ và vừa tại địa phương nhằm tạo cơ hội cho các DN này giải quyết khó khăn về vốn.

- Nghiên cứu xây dựng quỹ đầu tư cho KNDMST theo mô hình hợp tác công - tư nhằm mục đích kêu gọi vốn đầu tư, tài trợ từ các thành phần xã hội cho các dự án KNDMST tiềm năng. Quỹ đầu tư này phải được đăng ký hoạt động theo mô hình công ty đầu tư tài chính và ủy thác đầu tư. Phần lợi nhuận tạo ra từ nguồn đầu tư của Nhà nước và các nhà tài trợ sẽ được sử dụng để tái đầu tư cho hoạt động ươm tạo công nghệ, ươm

tạo DN KNDMST cũng như đầu tư trực tiếp cho các DN KNDMST có tiềm năng.

- Xem xét thành lập hiệp hội các nhà đầu tư mạo hiểm Việt Nam. Hiệp hội được thành lập sẽ là "cầu nối" và tập trung các luồng thông tin có giá trị liên quan đến hoạt động đầu tư vốn mạo hiểm. Hơn nữa, hiệp hội còn mở ra nhiều cơ hội cho các nhà đầu tư mạo hiểm tham gia hợp tác kinh doanh trong cùng một thương vụ nhằm chia sẻ rủi ro. Đây cũng là một xu thế phổ biến trên thế giới hiện nay.

- Xây dựng cơ chế khuyến khích thành lập mạng lưới các nhà đầu tư thiên thần, để các nhà đầu tư này có thể thảo luận, học hỏi kinh nghiệm lẫn nhau và kết nối để tăng cường khả năng tiếp cận các cơ hội tiềm năng. Ngoài ra, Chính phủ cũng cần hỗ trợ kinh phí nhằm duy trì hoạt động của các mạng lưới này; kết nối các mạng lưới nhà đầu tư thiên thần tại Việt Nam với các mạng lưới nhà đầu tư thiên thần trong khu vực và trên thế giới nhằm chia sẻ chuyên môn cũng như thông tin về DN khởi nghiệp sao cho có thể thu hút thêm nhiều vốn đầu tư thiên thần quốc tế cho KNDMST ở Việt Nam.

- Chính phủ có thể xem xét thiết lập cơ chế chia sẻ rủi ro giữa ngân hàng và Nhà nước. Cơ chế thực hiện việc này là các chương trình bảo lãnh tín dụng. Với việc áp dụng bảo lãnh, ngân hàng có thể chia sẻ phần rủi ro của khoản vốn cho vay với Chính phủ và do đó sẵn sàng cho DN vay. Vì vậy, đây là chính sách khuyến khích hoạt động KNDMST. Tuy nhiên, việc triển khai các chương trình bảo lãnh cần thận trọng, cần xây dựng các tiêu chí cụ thể nhằm giảm thiểu rủi ro. Bên cạnh đó, các thủ tục và tiêu chí cho vay đối với DN KNDMST cần được quy định rõ ràng và sửa đổi theo hướng thông thoáng hơn, như cho vay ưu đãi đối với các DN KNST không cần tài sản thế chấp mà thay vào đó là cho vay dựa trên kinh nghiệm của DN.

Ngoài các chính sách hỗ trợ trực tiếp cho các DN KNDMST, Chính phủ cần nghiên cứu ban hành các chính sách hỗ trợ gián tiếp thông qua hỗ trợ xây dựng các vườn ươm khởi nghiệp, hỗ trợ xây dựng cơ sở hạ tầng... cho KNDMST, từ đó để thực hiện các hỗ trợ tài chính cho các DN này, như:

+ Thực hiện hỗ trợ các tổ chức, các trường đại học, các DN lớn xây dựng chương trình khởi nghiệp, vườn ươm DN khởi nghiệp... Các mô hình này có thể cung cấp vốn vay với lãi suất ưu đãi, vốn tài trợ cho các dự án tham gia; đồng thời, cung cấp cơ sở vật chất, hạ tầng sản xuất, công nghệ, kỹ thuật, các khóa học về kinh doanh hoặc hệ thống tư vấn pháp luật miễn phí hoặc với chi phí ưu đãi.

+ Đầu tư xây dựng khu tập trung dịch vụ hỗ trợ KNDMST tại các bộ, ngành, địa phương có tiềm năng phát triển hoạt động khởi nghiệp, trong đó, hỗ trợ một phần kinh phí sửa chữa và áp dụng mức phí ưu đãi trong khai thác cơ sở hạ tầng (diện tích, không gian sẵn có) tại các địa điểm thuận lợi cho cung cấp dịch vụ hỗ trợ KNDMST.

+ Đẩy mạnh cải cách thủ tục hành chính, hiện đại hóa trong lĩnh vực tài chính, trọng tâm là lĩnh vực thuế, hải quan, kho bạc nhà nước nhằm góp phần cải thiện môi trường kinh doanh, khuyến khích KNDMST. Tổ chức thực hiện các nghị quyết của Chính phủ về cải cách hành chính, cải thiện môi trường kinh doanh nhằm giảm gánh nặng về chi phí cho các DN KNDMST □

Chú thích:

1. *Khai mạc Hội nghị Quỹ đầu tư khởi nghiệp sáng tạo Việt Nam 2019*. <https://baodautu.vn>, ngày 10/6/2019.

Tài liệu tham khảo:

1. *Luật Đầu tư năm 2014*.
2. *Luật Các tổ chức tín dụng* (sửa đổi) năm 2017.
3. *Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa năm 2017*.
4. *Luật Ngân sách nhà nước năm 2015*.
5. *Luật Chứng khoán năm 2019*.